Regd No. N 45 / M. 3813

గోలకొండ కవులసంచిక
చందాదారులకు ౧ రూపాయి
మేనేజరు
గోలకొండ పత్రిక
త్రూప్‌బజారు,
హైదరాబాదు-దక్కన్.

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు జాతీయపత్రిక

హైదరాబాద
వివరములకు
నిజాంరాష్ట్ర
పరిపాలనము
వెల ౨ అణాలు
గోలకొండ బుక్‌డిపో
త్రూప్‌బజారు,
హైదరాబాదు.

సంపుటము ౧౨

హైదరాబాదు - దక్కన్ ౧౫ యిస్ఫందార్ ౧౩౪౭ ఫ.
శా.శ.౧౮౫౯ ఈశ్వరనామ సంవత్సర పుష్య బ॥ ౧ సోమవారము

సంచిక ౭౧

కాంగ్రెస్సుపై మహాత్ముని అప్రతిహత సమ్మోహనశక్తి

బ్రిటిషు జర్నలిస్టు అభిప్రాయము

"ప్రతి భారతదేశ మనుష్యునివద్ద ఏవాదము వైనగాని, ఒకప్పుడు— గాంధీగారు బ్రతికియున్నచో—అను సరతును ఇరుపక్షములవారు పెట్టవలసివచ్చును. ఇంగ్లాండులో మేము కూడ ఆ మహాత్ముడు గ్రామోద్ధరణ కార్యమును హరిజన విముక్తి కార్యమును మరలినపుడు, తన పూర్వ జాతీయశక్తిని చాల గోల్పోయెనని అనుకొంటిమి. "భారతదేశములోను ఎవరితోను కలియని బ్రిటిషు అధికార్ల వాతావరణములో జీవించుచుండు పెద్ద అధికారులలో కొందరు వార్ధక్యమును నిర్లక్ష్యము చేయుచున్నట్లు నటించుదురు. కాని ..."

ఆనంద భవనమునకు తాళమువేయబడునా?

నెహ్రూగారి లఖ్నో ప్రయాణము

అలహాబాదు జనవరి ౧౭

భారతదేశ మభిలషించు చున్నది భారతీయులు ప్రయత్నించుచున్నది

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము, ప్రజానిర్మిత శాసనము

పరిస్థితులవలన మంత్రివర్గముల వారికృషి సంతృప్తికరముగాలేదు.

సుభాష్చంద్రబోసుగారి సదభిప్రాయము

లండన్ జన ౧౭

"మేమపేక్షించుచున్నది సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము ప్రజలవలన తయారు గావింపబడు శాసనప్రణాళిక కావలయును" అని సుభాష్చంద్రబోసుగారు రాయిటర్ ప్రతినిధితో వివరపరచిరి.

పన్నుల నిరాకరణ ఆందోళన

మద్రాసు సంస్థాన ప్రజల నిశ్చయము

మహాబలిపుర ప్రయాణము

ఆఫ్రికాలో భారతీయ శాసన సభాసభ్యుని కవమానము

యూరపీయుడు కానిదోసము

చీనా జనరలుల హత్యలు

మద్యపాన నిషేధ శాసన ఫలితము

శాసనోపయోగమును గూర్చి సేలం కలెక్టరు ప్రకటన

బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో సహకారము వలదు

నిజాంరాష్ట్ర ప్రజా పరిషత్తు

అమూల్య గుణపాఠము

("గోలకొండ" ప్రతినిధి)

గ్రామ ప్రాథమిక పాఠశాలల వ్యవస్థ

ఉత్తమ విద్యాబోధన కనుకూలముగ సంస్కరణలు

మంగోలియావారి ముట్టడి

కథాంజలి

దేవాలయాలలో దౌర్జన్యం!

భావరాజు నరసింహారావు

౧

"ఏమిసామీ! టిక్కెట్టు తెచ్చారా!"

"టిక్కెట్టేమిటి?"

"స్వామివారి దర్శనం చేసుకోవాలంటే టిక్కెట్టు కొనుక్కోవాలె, సార్ అవతలపక్క నున్న స్టాలుదగ్గర టిక్కెట్టు కొనుక్కురండి."

"ఏమండీ! స్వామివారి దర్శనానికి మీదగ్గర ఏదో టిక్కెట్టు కొనుక్కురమ్మంటూ రేమిటి, ఆ ఒంట్రోతు?"

"అయ్యా! అవునండి. ఒక్క రూపాయి యిచ్చి యీటిక్కెట్టు తీసుకునిపోయి స్వామివారి దర్శనం చేసుకోండి."

ఆ! స్వామివారి దర్శనానికి ఒక్కరూపాయి పెట్టి కొనుక్కోవాలి! లేకపోతే చూడనివ్వరూ?"

చిత్తం చూడటానికి వీల్లేదండి"

"ఇదెక్కడి పాపకర్మమండీ! ఇదేమన్నా నాటకమా— సినిమానా— ఎగ్జిబిషనా! ఆరాధనకు అర్పించే కోటీలు మొక్కుబడికి చెల్లించే ముడుపులుగాక— దర్శనమాత్రానికి కూడా యీటిక్కెట్లేమిటండీ!

"దయచేసి ఆబోర్డుమీద వ్రాసివున్న రూల్సు చూడండి, అంతా మీకే అర్థమౌతుంది."

"ఏమండీ! వింజామర వేయించుకుంటే పాతిక రూపాయిలా! యింకా దేనికో వందరూపాయిలా! ఇటే దొంగలదోపిడీలాగుందే. నాదగ్గర డబ్బులేక కాదుగాని, డబ్బు యివ్వకపోతే స్వామిని యిప్పుడు చూడటానికి వీల్లేదన్న మాట?"

"చిత్తం"

నా ఉన్న దేవుడి ప్రతిబింబాన్ని చూడటానికి రూపాయి ఖర్చుపెట్టడం తెలివితక్కువ కొంటె సరాసరి బసచేరాను

ఇది ఏడుకొండల వేంకటేశ్వరుని సన్నిధి

"లేదు. ఒకటేదేవరండి, యివ్వమా నేను?"

"డబ్బుయివ్వకూడదని పట్టుదల ఉన్న వాణ్ణి ఒక్కటేదేకాదు— ఒక్క కాసికూడ యివ్వను."

(కాకంత ఉరిమిచూశాడు ఆ అయ్యవారు)

ఇది శ్రీ కాంచీపురంలో.

* * * *

అయ్యా! యిది మనదేవాలయాల ప్రస్తుతస్థితి— యిప్పు, మనదేవాలయాల్లో యాత్రికుల కెదురయ్యే ఘట్టాలు. "ఇంతదూరంవచ్చి దేవుణ్ణి చూడకుండా వెళ్లడం యేమిటి?" అని అముడుపు చెల్లించుకుని ఆ విగ్రహాలను, విశ్వరూపాలను చూసేవస్తారు కొందరు. ఎంతో దూరంనుంచి వచ్చామన్నా లేకుండా దేవుణ్ణిచూడానికికూడా డబ్బు అడుగుతున్నారు, యిదెక్కడి పాపకర్మం! పటాలలో చూసేదేవుళ్ళేగా, పొమ్మ"ని బైటనుంచే ఒక్క నమస్కారం దేవుడికి పంపి సరాసరి యిల్లుచేరారు మరికొందరు మొత్తంమీద మొదటిరకం నూటికి తొంభైతొమ్మిది ఉంటే, రెండవరకం ఒక్కడుంటాడు!

ఈవిధంగా మన దక్షిణదేశంలోని దేవాలయాలకు పోయే ప్రతియాత్రికుడిదగ్గరనుంచి బలవంతంమీద డబ్బు గుంజుతున్నా రన్నమాట దేవాలయాధికారులు, ఈ ఆచారం మనదక్షిణ దేశంలో తప్ప ఉత్తరదేశంలో ఎక్కడాలేదని వినికిడి ఈఆచారంపూర్వంనుంచీఉన్నదా? లేక యిటీవల ఎన్ని సంవత్సరాలకుపూర్వం పుట్టింది? అసలు ఈఆచారం అమల్లోకి రావడానికి కారణమేమిటి? దీనికికారకులెవరు? ఆ ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానాలు దొరకటంలేదు.

ఈ ఆచారం నిజంగా చాలా అక్రమంగా ఉన్నది. దేవుణ్ణిచూడటానికి హారతి యివ్వడానికి, అభిషేకం చేయడానికి, పూజచేయడానికి— దానికి దీనికేమిటి! ప్రతిదానికీడబ్బు! డబ్బు! డబ్బు!!! ఇలా కూడబెట్టిన డబ్బు యేంచేస్తున్నారు? దేవుణ్ణి, అర్చకులను పోషించటానికి కావలసిన్ని యీనాములు, యాత్రికులు భక్తితో సమర్పిస్తున్న కానుకలు సమృద్ధిగా సరిపోతవి చివరకు దేవాలయాల మరమ్మత్తుకూడా నాలవరకు యాత్రికులే చేయిస్తున్నారు ఇలాటి పరిస్థితుల్లో యీవిధంగా— కేవలం అక్రమమైన, అగౌరవమైన మార్గాలలో ధనార్జన యేమాత్రం మర్యాదగాలేదు

* * * *

పై సందేహాలమనస్సు ఒక మిత్రుణ్ణి అడిగితే: "ఈదురాచారం ఉత్తరహిందూస్థానంలో ఎక్కడాలేదు. ఆఖరుకి కాశీ విశ్వేశ్వరదేవాలయంలోకూడా విరళ్యంతరంగా దేవుణ్ణి చూడవచ్చును, చూసేగా ఒకవిషయంతోస్తుంది— మనదేశం ఉత్తరభాగం విశాలంగాను దక్షిణభాగం సన్నగాను ఉన్నసంగతి మనకు తెలుసునుగదా! అల్లాగే ఉత్తర హిందూదేశంలో ఉన్న వారిమనస్సులు— ముఖ్యంగా యీవిషయంలో — అంతవిశాలంగాను, దక్షిణాత్యుల మనసులు అ తేసంకుచితంగాను ఉంటున్నాయి అలాగే ఉత్తరహిందూదేశస్థులతో మిశ్రమమైనాళ్లాదర్శనకాయకుంటే, దక్షిణానికి రానురాను ఆధోగతి అనరకు మూడుమూళ్లలోనికిం అవిధంగానే దక్షిణాత్యులు ఎక్కడా భాతతో భోజనప్రపంచములగిస్తే, ఔత్తరాహులు పక్షపాతమై... సవరణలో ప్రకృతులు పడిపోతారు. అదేవిధంగా ఉత్తర దక్షిణ దేవాలయ ఆచారాల్లోకూడ భేదాలు కనబడుతున్నాయి" అని అరచి చెప్పాడు. అతడి ఉపన్యాస సారాంశం చదువరులకే విడిచి పెడుతున్నా.

అసలే హిందూ మతంమీద అభిమానంపోయి మన మతస్థులు అన్యమతాలు స్వీకరిస్తున్న యీక్షణంలో యిల్లాంటి దురాచారాల ఆ తాపస్థ మిగిలిఉన్న కొద్దిమందికికూడా మన మతంమీద గౌరవంపోతుంది- మనమతంలోని గొప్పతనాన్ని గ్రహించి పాశ్చాత్యులు మనమతాన్ని అవలంబిస్తున్న యీ కాలంలో యిలాంటి అకృత్యాలు మన మతంలో ఉన్నవని తెలిస్తే వాళ్ల కెలా ఉంటుందో, అందువల్ల మనమతానికి జరగబోయే నష్టం మన ఊహింపుకోగలం. ఈవిషయాలను గమనించి మన మతానికి వేరుపురుగులైన యీ దౌష్ట్యాలను మొదలంట నశింపజేయకపోతే హిందూమతానికి అనతికాలంలో వాటిల్లబోయే విపత్తులకు క్షీణతకు మనమంతా ఉత్తరవాదులం అవవలసి వస్తుంది- అలాటివాటికి చోటివ్వకుండా మన సంఘానికి, మతానికి, దేశానికీ, సేవ చేయాలనే యీ దేవాలయాలన్న సంస్కరించాలి ఆచార్యత హిందువులందరికీ ఉన్నదని హెచ్చరిస్తున్నాను. ఆ మనసు పై టనే దేవస్థానాల్లో ఆందోళన జరపవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను. (ఆ గ్రంథము)

౨

"అయ్యా! దేవాలయం తలుపులు మూసి ఉన్నారేం! దేవుణ్ణిచూసేటట్లు మెలాగ!"

"ఇప్పుడు వీల్లేదు రాత్రి పదకొండు గంటలకు స్వామిదర్శనం యిస్తారు విశ్వరూపం చూడాలంటే ఒకరూపాయి "చిదంబర రహస్యం" చూడాలంటే పాతిక రూపాయిలు యివ్వాలి"

"అబ్బా! చాలాకాలం లేట్లున్నాయే, యిక్కడకూడా! విశ్వరూపం చిదంబర రహస్యం... ఏమిటి!

"ఏమని చెప్పమంటారు! మాస్టీ తెలుసుండి. అహా! ఏమిదృశ్యం, ఎంతపుణ్యం!"

"ఆ అలాగా! అంతపుణ్యమైతే వాటిని చూస్తే! కొంత — నావలిస్తే అంత-పుణ్యం మీదయ్యే తీసుకుని నాతో వాటిని ఊరికే చూపండి"

(కన్ను ఎగాదిగా చూసి కాసేపు ఏమీ తోచక) అలా వీలులేదు వెళ్లండి

ఇది మహాశివరాత్రి నాటి రాత్రి చిదంబరంలో

* * *

౩

"అయ్యా! ఇక్కడ ముఖ్యమైనది మోక్షమొందాకే బెర్తున్నారు. ఇక్కడ రెండు బల్లులున్నాయి — బంగారపువి, వెండివి వాటిని ముట్టుకుంటే జన్మ తరించినట్లే"

"ఆ! అంత మహత్తు ఉంటా వాటిలో! బల్లిని ముట్టుకుంటే దోషముంటారు కదండీ!

"అదేచిత్రం! ఈబల్లుల్ని ముట్టుకుంటే ఆలాంటి దోషాలన్నీ పోయి... మోక్షం వస్తుంది"

"బల్లుల్ని ముట్టుకుంటేనే మోక్షంవస్తే యింకా కావలసిందేముంది! ఈపాటికి మనవాళ్లంతా మోక్షంపొంది అక్కడకూడా ఆక్రమిస్తాయేమో!" అని అపహాస్యం చేసిననవాళ్లు

"దానికేమిలెండి ... పని పూర్తి చేయిస్తాను

"దానికీ-కూడా డబ్బుకావాలి! ఇవ్వకపోతే ముట్టుకోనీయరన్నమాట!"

"అవును! వీలులేదు."

"పోనీ వీటిని ఊరికే చూడవచ్చా!"

పుష్పసేన విజయము

గ్రంథకర్త శాలివాహనం సిద్ధిపీరయ్య గారు పుటలు ౩-౫ వెల ౦-౮-౦ దొరకుచోటు గ్రంథకర్త, జోగిపేట మెదకు జిల్లా.

గ్రంథకర్త గారు జోగిపేటలోని రాజకీయ మాధ్యమిక పాఠశాలయందు ఆంధ్రోపాధ్యాయులు, నిజాంరాష్ట్రమందు భాషావికాసమునకై పాటుపడి, పాటుచున్న ఉద్యమమునందు అభిమానముగల తరుణయువకులు, వాఙ్మయసేవాభిలాషులు, కవులు

ఇది వ్యాఘ్రాంబరియను మహారాష్ట్రము లోని మాతృకకు ఆంధ్రానువాదము, కథా సంవిధానమంతయు పూర్వపుధక్కిగా నున్నది. సజ్జనుల విజయము, దుర్జనులవినాశము సంభవించుననుట ఈగ్రంథము బోధించు నీతి.

చంద్రచూడుడను రాజునకు, కామసేనుడు, రూపసేనుడు పుష్పసేనుడుఅను ముగ్గురు కుమారులుండిరి వారొకానొకయుద్ధములో నొక రాజును గెల్చి అతనికూతురగు "భువనసుందరి"ని తీసికొనివచ్చిరి ఆలావణ్యసీమను ముగ్గురును మోహించిరి ఆమెను ఎవరికిచ్చి పెండ్లిచేయుటకును తోచక చంద్రచూడుడు తనకుమారులలో ఎవడు ఎక్కువదూరము బాణము వేయగలుగునో వానికి ఆమెనిచ్చుటకు నిశ్చయించెను. కామసేనుడు బాణమువదిలెను. తరువాత రూపసేనుడు బాణమువదలగా అది, తన అన్న విడిచిన దానికంటె ఎక్కువ దూరము పోయెను పుష్పసేనుడు వదలిన బాణము కనబడలేదు దాని గమ్యస్థానము తెలియనందున రూపసేనునకును భువనసుందరికిని వివాహము జరిగెను, కామసేనుడు తనమోహము విఫలమైనందున విరక్తికలిగి సన్యాసియై అడవులకుపోయెను. పుష్పసేనుడు తనబాణము కొరకు వెతుకుచు పోగాపోగా,ఒక కొండదగ్గర ఆబాణము దొరికెను అంతదూరము బాణమువేయుటకు సాహసులకు అలవికాని పనియగుటచే, ఆశ్చర్యపడుచుండగా అచ్చట నొకద్వారము కనపడెను, ఆదియేమనిద్వారము తెఱచుకొని, అబిలములో ప్రవేశించి పోగాపోగా గొప్ప సుందరోద్యానము, సుందరభవనము కనబడెను. అభవనమునుండి సుందరీ జనపరివేష్టితయై, అత్యంత లావణ్యవతియగు నొకజవ్వని వచ్చి, రాకుమారునకు స్వాగతము చెప్పెను. ఆమె వ్యాఘ్రాంబరి అను పేరుగల యక్షకన్య ఆమె మహాత్మ్యమువలననే పుష్పసేనుని అచ్చటికి రావించుటకొరకే ఆబాణము అంతదూరము తేబడినది

వారిద్దరును ఒకరొకరిని ప్రేమించుటచే గాంధర్వవిధిని వారికి పెండ్లియయ్యెను, పుష్పసేనుడు, తన ప్రియురాలగు వ్యాఘ్రాంబరితో సౌఖ్యములయందు దోలలాడుచు ప్రపంచమంతయు మఱచెను. కొన్నినాళ్లకు తండ్రివిషయము జ్ఞాపకమురాగా, తన ప్రియురాలియాజ్ఞను గైకొని తండ్రివద్దకువెళ్ళెను. తండ్రిదగ్గర తన వివాహమును గురించియు, తనభార్యను గురించి ఏమియు చెప్పలేదు ఇట్లు వచ్చుచు పోవుచు తన పిత్రుంట్లోని గవాక్షమున్న పుష్పసేనునిపై మంత్రులు నేరముచెప్పి, అతడు ద్రోహియుండిన ముప్పవచ్చునని రాజునకుబోధించిరి. ఒక మాంత్రికురాలి సహాయమున అతని రహస్యజీవితమును తెలిసికొనిరి, ఆ మాంత్రికురాలి సలహా ప్రకారము రాజు తనకోమటిని మూడుకోర్కెలు కోరను మొదటిది, సకల సైన్యము నివసించుటకు వీలగునట్టిదియు, ఒక మనుష్యుడు మోయగలుగునట్టిదియు, నగు పటకటీరము. దీనినిఅతడు తన భార్యసహాయమున తెచ్చిఇచ్చెను రెండవది ఆనందకందమును మనులను తెమ్మనుట ఇది మిక్కిలి అపాయకరమైన పని. దీనిని తన భార్యసహాయమున సులాయాసముగ తెచ్చియిచ్చెను మూడవది సింహమునునని తెమ్ము నట వ్యాఘ్రాంబరికి ఇట్టిసోదరుడొకడుండుటచేత వానిని తీసికొనివచ్చెను, వానిపేరు కేసరి. కేసరిభయంకరాకారమును చూడగనే జనులందరు పలాయనమైరి చాలమంది భీతిచే మరణించిరి సింహాసనముపైనున్న రాజు అట్లే విర్జీవుడయ్యెను, తనబావమఱిది పంపుటకే ఈకోరికలన్నియు కోరబడినవని, కేసరి, తన చెల్లెలిమగని వినియున్నమన గర్జించుచు మంత్రులను మాంత్రికురాలను, చిత్రవధపాలు చేసెను పుష్పసేనునకు ఆరాజ్య పట్టాభిషేకము జరిగెను పుష్పసేనుడు తన రాణియగు వ్యాఘ్రాంబరితో అచ్చటనే నివసించి చిరకాలము ప్రజారంజకముగా రాజ్యపాలనము చేసెను తరువాత తనకుమారునకు రాజ్యమొప్పగించి ఆరాజదంపతులు అరణ్యమునకు తపస్సుకై వెడలిరి, ఇది యిందలి కథాసంగ్రహము.

ఇ దలిభాష సరళమయి సరసపద భూయిష్ఠమై యోగ్యముగ నున్నది ఈగ్రంథము విద్యార్థులకు పఠనీయముగా ఉపకరించగలదు. గ్రంథకర్తగారు ఆంధ్రభాషాదేవికి అలంకారములుగా మరెన్నో గ్రంథములను రచించి ధన్యులగుదురు గాక!

పాఠశాలలందలి యాంధ్ర వ్యాకరణ బోధన

౨
విద్వాన్ శిరోమణి
సన్నిధానము సూర్యనారాయణ శాస్త్రి

మిగిలిన పాఠము లాకయెత్తు వ్యాకరణ పాఠ మొకయెత్తు మిగిలిన పాఠములకు వినియోగించిన కాలముకన్న వ్యాకరణ పాఠమునకెక్కువకాలమే వినియోగింపవలయును. మిగిలిన పాఠము అనుభవమునకు వచ్చినంత శీఘ్రముగా వ్యాకరణపాఠము రాదు కావున సాధ్యమైనంతవఱకు బాలురకుఁగల క్లేశము దొలఁగించు విధమున వ్యాకణము లుండవలయును అట్టియెడ నిప్పటివ్యాకరణములు బాలురకే కొలఁదిక్లేశమును దొలఁగింపక వారికింకను నధికక్లేశమును గూర్చుటకుఁ దోడ్పడుచున్నవని చెప్ప సాహసించుచున్నందులకుఁ దద్గ్రంథకర్తలు నన్ను మన్నింతురు గాక

వ్యాకరణ గ్రంథములలోఁ క్రియాంశము మ ముప్పాతిక మువ్వీసము దగ్గింపవలయును. ఎట్లన "పండుచున్నాఁడు" మొదలగు వర్తమాన కాలరూపము లను బోధించుటకు నాలుగైదు సూత్రము ల రచింపక "ధాతువులకు న్నాఁడు, చున్నారు మొదలగు ప్రత్యయములను జేర్చినచో వర్తమాన కాలరూపము లేర్పడును" అన్నఁజాలును. అట్లుగాక ధాతువునకు శ్నానుబంధము, చుగాగమము, దు రు మొదలగు ప్రత్యయములు పూర్వదీర్ఘము ఈప్రక్రియయంతయును జూపినచో విద్యార్థికిఁ క్లేశముగాదా? మరియు విభక్తి ప్రకరణములోఁ ప్రాచీన సాంప్రదాయానుసారముగా వచ్చు విభక్తి ప్రత్యయములనే కాక తదర్థ బోధకములగు నితర ప్రత్యయములను గూడ వ్రాయవలయును. "కొఱకు" అను వర్థమున కోసము, కోసరము, "కంటె"అను వర్థమున "కన్న" "వలన" అర్థమున వల్ల, అందు, అర్థమున "మీఁద" మొదలగునవి శిష్టకవి ప్రయుక్తములుగా నున్నవి ఏ వ్యాకరణ కర్తలును వీనినిఁ దమగ్రంథములలోఁ దడవరైరి. మరియుఁ గొన్నిమార్పులు చేయవచ్చును ఇదంతయును మధ్యమతరగతి వ్యాకరణమునఁ జేయఁదగిన మార్పులు.

ఇఁక ౪,౫,౬ ఫారములకుఁ దత్సమాచ్ఛిక భేదములు కళాద్రుత ప్రకృతి విభాగము తత్సమరూప నిష్పత్తి, సంధులు, భాషీయములు, లోకోక్తులు మొదలగునవి ఉత్తరోత్తర విపులీకరణ పద్ధతి ననుసరించి బోధింపవలయును. ఇచ్చట ప్రత్యేక మొక్కొక్క తరగతి కొక్క వ్యాకరణ ముండవలయును ఇచ్చటను వ్యావహారిక భాషా సంస్కారము లుండవలయును తత్సమాచ్ఛిక భేదములు తుణ్ణముగా నేర్పుట యెంతయుఁ గష్టము కావునఁ గొలఁదిగా నీక్రిందివిధముగా బోధింపవచ్చును

అచ్ఛికము	తత్సమము
చెట్టు (ఏతదర్థబోధకమగు అచ్ఛికపదము. చెట్టు లేదు)	వృక్షము (ఏతదర్థబోధకములగు నన్యపదములన్నియు)
చెఱువు	తటాకము
ఇల్లు	గృహము మొ. పర్యాయపదములు
తోట } తోపు }	వనము మొ. ,,
తలుపు	ద్వారము మొ ,,
చిలుక	శుకము మొ. ,,

ఈవిధముగా నాయర్థమును బోధించు నేపదములు కొలఁదిగా నుండునో వానిని నుదాహరించి దన్యములు తత్సమముల నియోఅచ్ఛిముల నిరయో చూపవచ్చును సమగ్రముగా పర్యాశబ్దములను మనము చూపఁజాలము కాని ౪,౫ నూర్ల పదములను జూపవచ్చును ౪,౫,౬ ఫారములలో నుత్తరోత్తరము విస్తరించిచూపుచుఁ బోయిన ౬వ ఫారము చదివినవానికి ౫౦౦ పదములైనను దెలియును, ఇప్పటి వ్యాకరణములలోఁజూపఁబడిన తత్సమాచ్ఛిక విభేద నిరూపణముకన్న నిది యుచితమేమోనని తలఁతును. అయినను విజ్ఞులు విమర్శింతురుగాక

భాషకు భాషీయములు ప్రాణవాయువు వంటివి. భాషీయములు సేకరించి వాని యర్థప్రయోగములను జూపుచు బోవలయును ఈసాధ్యముల భాషీయములను బాలురచే వ్యాసములయందుపయోగింప జేయవలయును అట్లే లోకోక్తుల నున్నచో వాని ప్రయోగములను బోధింపవలయును అరవఫారము చదివిన విద్యార్థికివిషయమంతయు వలియవలయును కళాశాలవిద్యార్థులకు నామమాత్రముగా వ్యాకరణము బోధింపబడదు కాని యచ్చటను ప్రాచీనాధునాతన కారకభేదములు, ప్రయోగ విశేషములు ప్రాచీన భాషీయపరిణామము (ఇదియొకయొత్తు అను నిప్పటిభాషీయము భారతమున "అదియొక తల, ఇదియొక తల"యని కలదు ఇట్టిపరిణామము) ను భాషాచరిత్రను ప్రక్రియాపూర్వముగా క్రియాపరిచ్ఛేదమును బోధింపవలయును.

నాబుద్ధికితాడృశమగు నుత్తరోత్తర విపులీకరణపద్ధతి ననుసరించి వ్యాకరణములు వ్రాయఁబడవలయునని తోఁచుచున్నది, మూఁడవఫారమునుండికే వ్యాకరణపఠనకుఁ బ్రధానముగాఁ గావలసిన విభక్తి క్రియా ప్రకరణములు సమగ్రముగా బోధింపవలయునని యెల్లరు సంగీకరింతు రిప్పు భాషాధ్యాపకులు నీ విషయము సమ్మతింతురు కాని యిప్పటి యున్నత తరగతులకు నుద్దేశింపఁబడి వ్రాయఁబడిన యాంధ్ర వ్యాకరణములవలన నైతము క్రియాజ్ఞానము సంపూర్ణముగా బాలురకు లభింపకున్నది మచ్చునకై తెలిపెదను.

ఈ సంవత్సరమున నిజాంరాష్ట్రమున నున్నత పాఠశాలా బాలురకై యేర్పఱుపఁబడిన వ్యాకరణ బోధినియను వ్యాకరణ గ్రంథమును బరిశీలింపుడు దీనిని మహా మహోపాధ్యాయ తాతా సుబ్బరాయశాస్త్రిగారు, మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు పంచాగ్నుల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు, పింగళి లక్ష్మీకాంతముగారు మొదలగు మహావిద్వాంసులును, ఇచ్చటి కాలేజీ తెలుగు ప్రొఫెసరులును వేనోళ్ల ప్రశంసించియున్నారు. నాయట్టి యల్పజ్ఞుడీ గ్రంథమును విమర్శింపబూనుట కేవల సాహసము. కాని నాకుదోచిన దోషముల నెత్తి చూపింపకుంటయు మహాదోషమని విశ్వసించి యీకార్యమునకు దొరకొన్నందులకై విద్వాంసుల మన్నింప గోరుచున్నాను.

ఈ వ్యాకరణబోధిని యున్నత తరగతిబాలురకు (౪, ౫, ౬, ఫారములకు) నుద్దిష్టమైయున్నది ఇందాఱు పరిచ్ఛేదములు గలవు మొదట నక్షర పరిచ్ఛేదము, ౪వ ఫారము విద్యార్థికి అక్షర ప్రకరణ మారంభింపవలయును పిమ్మట నామవాచక లింగ వచనములు దెలుపవలయును. అట్లేని ౧, ౨, ౩ ఫారములలో నేర్చుకొనవలసిన వ్యాకరణమేమి? దానికిని దీనికిని గలభేదమేమి? పై తరగతులకు విశేషించి బోధించు విషయమేమి? మిగిలిన ప్రకరణములలో నెట్టి విశేషమును గావరాదు. ఇందలి క్రియాప్రకరణము పేర్కొనదగినది. ఈగ్రంథ మున్నత తరగతులకు నిర్దిష్టమైయున్నదని చెప్పియుంటిని ఈప్రకరణ మెంతయో సంగ్రహముగా నున్నది మూఁడవ ఫారమునకే తెలియవలసిన క్రియాభాగము ఈ గ్రంథమువలన అరవఫారము విద్యార్థికి గూడా లభింపదు ప్రతిభాషయందును సాధారణ క్రియలు, విశేషక్రియలు అని క్రియలు రెండుతరగతులుగా నుండును ఈరెండు తెగల క్రియలను మూడవఫారము విద్యార్థులకే సమగ్రముగా దెలియవలయును. ఈగ్రంథమున సాధారణక్రియలు మాత్రము జూపబడి విశేషక్రియలు విసర్జింపబడినవి. ఈ వ్యాకరణానుసారముగా నీక్రింది ధాతులరూపము లిట్లు నిష్పన్నములగును

ధాతువు	ప్రార్థనార్థకము.	వ్యతిరేక ప్రార్థనార్థకము	
వచ్చు	వచ్చుము	వచ్చకము	వచ్చకుడు
ఇచ్చు	ఇవ్వుము	ఇచ్చకము	ఇచ్చకుడు
చూచు		చూచకము	చూచకుడు
పోవు	పోవును (భూతము)		
ఇచ్చు	ఇచ్చగం (భవిష్యత్తు)		
ఉండు	ఉండుచున్నాడు (వర్తమానము)		
చూచు	చూడుడు (వ్యతిరేకము)		
అగు	ఆగెను (భూతము)		

ఈవిధముగా ప్రదోష తండములుగా నపభ్రంశరూపము లేర్పడును ఉన్నత తరగతి బాలురకేర్పఱుపబడిన వ్యాకరణమిది ఈబాలురకు క్రియాజ్ఞాన మెట్లు కలుగును? వీరు వ్రాసిన వ్యాసము లెట్లు నిర్దుష్టములుగా నుండును పరీక్షాధికారులు బాలుర వ్యాసాదులయందు దక్షులు గుప్పలుగానున్నవనియు వ్యాకరణ జ్ఞానము బాలురకు జాలా కొరవడియున్నదనియు వ్రాయ సాహసింతురు కాని యేర్పఱుపబడిన వ్యాకరణమెంత నిష్ప్రయోజనముగా నున్నదో చూడరు వినరు.

మిగిలిన ప్రకరణములలో నెట్టి విశేషములును లేవు. భాషీయములు, లోకోక్తులు, వ్యావహారిక భాషాసంస్కారము మొదలగువాని వాసనయు గానరాదు పుస్తకము మాత్రము చక్కగా ముద్రింపఁబడినది మూల్యమొకశ్రేణిను గుఱ్ఱము గుడ్డిదైనను దాణాదగ్గదు.

ఈ వ్యాకరణమును పెద్దపెద్దలందఱును బ్రశంసించిరి వారిద్దానినిజూచి యభిప్రాయమిచ్చిరో చూచికయే వ్యాకరణముగదా దీనివలన నాగ్నుపయోగముండకుండునా! అని విశ్వసించి యట్లు ముక్తాభిప్రాయము లిచ్చిరో తెలియదు. నాకు జూచి గ్రంథము నామూలాగ్రముగా విమర్శింపకయే యట్టి యభిప్రాయము లిచ్చిరని పొడవని అపేక్షల యభిప్రాయమును గాంచియే యిచ్చటి తెలుగు ప్రొఫెసరులును దీనిని బొగడియుండురని నా విశ్వాసము

విద్యార్థుల యుపయోగార్థము వ్రాయవలయునన్నచో నైని నాతెలిపిన విధముగా వ్యాకరణమును వ్రాయవలయును. అప్పుడు విద్యార్థులు ఆంగ్లభాషయందువలెనే ఆంధ్రభాషయందును నిర్దుష్టముగా భాషీయ,లోకోక్త్యలంకార భూయిష్టముగా వ్యాసములను రచింపగలుగుదురు

ఈ నాసూచించిన సంస్కారముకన్న నుత్తమ సంస్కారమును సూచించిన నేను శిరసావహింతురని పొడరోపాధ్యాయ పండితులకు మనవి సేయుచున్నాను

—

The only Leading National *Bi-weekly* of the Andhra Provinces.

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

GOLKONDA
The only out-standing effective medium for the ventilation of views and grievances of 70,00,000 Andhras of the Premier State

Volume 12 | HYDERABAD - DECCAN | Number 71

Monday 17 th January 1938

ఖేడరేషను అవాంఛితము

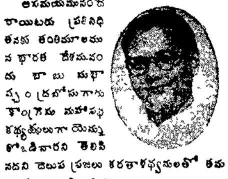
బొంబాయి శాసన సభ్యుల సమిష్టి ప్రతిఘటన

అఖిలభారత జాతీయ మహాసభాధ్యక్షుడు

బోసుగారు ఏకగ్రీవముగా ఎన్నుకొనబడుట నిశ్చయము

ఫెడరేషను దుర్గతి

దేశమునందనుకూలత లేదు

రాజా బహద్దరు వేంకట రామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ. గారు

(స్వకీయ లేఖరి)

ముఖ్యమగు ఆలోచనలు

అన్యాయ అత్యాచారములు

పటియాలా కాల్పుల విచారణసంఘమువా నివేదిక

స్త్రీలను అవమానపరచుట

లాహోరు జన ౧౨

ఇటీవల పటియాలా సంస్థానమందలి క్వీలా, హాకిం గ్రామములలో పోలీసువారు జనసమూహముపై తుపాకుల ప్రేల్చినందున అనేకులు గాయపడిరి. పంజాబురాష్ట్రీయ ప్రజామండలి వారు పోలీసువారి అక్రమ, అత్యాచారములు విచారించుటకొక విచారణసంఘమును నేర్పరచిరి. ఈసంఘమువారు విచారణానంతరము తమ నివేదికను మండలివారి కొసగిరి. దానియందు జమీందారుల జులుం, పోలీసువారి అన్యాయమిటుల విశదీకరింపబడినది.—

రాజప్రతినిధి ఆగమనము

ప్రభుత్వ కార్యాలయములకు, పాఠశాలలకు సెలవులు

హైదరాబాదు జనవరి ౧౬

మ. ఘ. వ. శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారి ఆజ్ఞానుసరించి, రాజప్రతినిధి గారి ఆగమనసందర్భమున జనవరి ౧౯–౨౦–౨౧ తేదీలలో నగరమునందలి ప్రభుత్వ కార్యాలయములను, పాఠశాలలకు సెలవు యొసగబడినట్లు గొరవ...

బొంబాయి ప్రభుత్వ కార్మికవిధానము

మున్షీగారి ప్రభుత్వోద్యోగుల సమర్థన

భారత స్వాతంత్ర్యసమరము

ఫెడరేషనుకు దేశమునందు తావులేదు

సుభాష్చంద్రబోసు గారి హితవు

ఫెడరేషన్

మ. ఘ. వ. నైజాం స్టేటు రైల్వే

ప్రకటన

18 జనవరి 1938 మంగళవారమునాడు, హైదరాబాదు బి.జి. మెయిన్ ప్లాటుఫారము ఉదయము 9 గంటలనుండియు, స్టేషను పూర్తిగా ఉదయము 9-30 గంటలనుండియు ప్రజలకు మూసివేయబడును. 18 జనవరి 1938 ఉదయము 11 గంటల వరకు ప్రజలు తిరిగి స్టేషనులోనికి రానివ్వబడరు.

2. నెం. 3 అప్. బండిలో హైదరాబాదు బి.జి. నుండి పోవువారును, స్టేషనుకు వచ్చువారును బ్రాడ్‌గేజి సుబర్బన్ ప్లాటుఫారముపైనఉంచబడుదురు. ఈబండికి పోవువారలకు టిక్కెట్లున్ను, లగ్గేజివిషయములున్ను మూడవతరగతి బుక్కింగుహాలునందు ఉదయము 9-20 గంటలవరకుజరిగి. సరిగా ఉదయము 9-20 గంటలకు యీహాలుగేటుకూడ మూసివేయబడును. 3 అప్ ప్యాసింజరుకు పోవు లేక దానినుండివచ్చు ప్రయాణీకులు లేక లగ్గేజిలకు, మూడవతరగతి బుక్కింగు హాలు వెలుపలి కిటకటాలలోని గేటుద్వారా సుబర్బను ప్లాటుఫారముకు త్రోవ చూపబడును.

3. 18 జనవరి 1938 నాడు భోనగిరి, హైదరాబాదు బి. జి. లకుమధ్య నడచు నెం. 101 అప్ షటిల్‌బండి శికిందాబాదులోనే ఉదయము గం 8-50 లకు ఆగిపోవును. తిరిగి హైదరాబాదు బి.జి. కివెళ్లదు. హైదరాబాదునుండి శికిందాబాదుకుపోవు నెం. 101 డౌన్ షటిల్, 18 జనవరినాడు పోదు.

18 జనవరి 1938 నాడు నెం. 3 అప్ ప్యాసింజరుబండి ఈక్రిందికాలముల మార్పులతో నడచును.

శికిందాబాదు	పోక.	8-50
హైదరాబాదు బి.జి.	రాక.	9 18
	పోక.	9 26
బేగంపేట	పోక.	9-57

4. హైదరాబాదు బి.జి.నుండి శికిందాబాదుకు నెం. 101 అప్, 101 డౌన్ షటిల్ బండ్లలో పోవు ప్రయాణీకులు రైల్వేబస్సుల నుపయోగించు కొనుటకు యేర్పాటులు తెలియపరచనైనది

బై ఆర్డర్
చీఫ్ ట్రాన్స్‌పోర్టేషన్ సూపరింటెండెంటు.

మ. ఘ. వ. నిజాం స్టేటు రైల్వే

నోటీసు

ఇందుమూలముగా ప్రజలకు తెలియపరచుట యేమనగా, హైదరాబాదు బి. జి. స్టేషన్, పార్సెల్సు ఆఫీసు, గుడ్సుషెడ్, మంగళవారము 18 జనవరి 1938 పగలు 12 గంటలవరకు మూసివేయబడును.

అవి మధ్యాహ్నము 12 గంటలనుండి సాయంత్రము 5 గంటల వరకు తెరచి యుంచబడును

బై ఆర్డర్
చీఫ్ ట్రాన్స్‌పోర్టేషన్ సూపరింటెండెంటు.

Printed and Published by G. Ramakrish[illegible] [illegible]nda Power Press Hyderabad, Editor K Balakrishna Reddy